

AKADEMIA SZTUKI W SZCZECINIE
WYDZIAŁ EDUKACKI MUZYCZNEJ

ks. mgr Rafał Staniec

***Msza Polska* Jana Adama Maklakiewicza i *Magnificat* Christopa Schönherra –
wybrane zagadnienia poznawcze i wykonawcze ze szczególnym uwzględnieniem
percepcji *sacrum***

Promotor: dr hab. Monika Mielko-Remiszewska, prof. UMCS

Muzyka religijna od wieków budzi w nas niezwykle przeżycia estetyczne, a swą niekłamana urodą zbliża do absolutnego Piękną - do Boga. Możliwość percepcji dzieł religijnych jest wielkim darem. Jeszcze większym wydaje się być realność ich wykonania - perspektywa wgłębienia się w treści poprzez analizę muzyki i słowa, aspekty poznawcze i wykonawcze oraz twórcze poszukiwanie tego, co sprawia że dzieło do nas "przemawia", że wykonujemy i słuchamy go z prawdziwym zachwytem.

Niniejsza praca opisuje wybrane zagadnienia poznawcze i wykonawcze ze szczególnym uwzględnieniem percepcji *sacrum*, które autor zgłębiał podczas przygotowania i realizacji koncertu pt. „Pokój mój daję wam”. W programie znalazły się religijne utwory wokalnie-instrumentalne: *Msza Polska* Jana Maklakiewicza przeznaczona na chór mieszany, sopran solo i organy oraz *Magnificat* Christopa Schönherra na chór mieszany, orkiestrę symfoniczną i sopran solo.

W pierwszym rozdziale pt. „Muzyka w kościele. *Msza Polska* Jana A. Maklakiewicza i *Magnificat* Christopa Schönherra - percepcja *sacrum*” znajdziemy przemyślenia dotyczące muzyki religijnej i liturgicznej. Służą one głębokiemu uświadomieniu, że celem naszych kontaktów z muzyką religijną jest nie tylko ukazywanie i kontemplowanie jej piękna lecz nade wszystko pośredniczenie i zbliżanie człowieka do Boga. Ta część pracy zawiera także ogólne omówienie *Mszy* i *Magnificat* pod względem formy i treści, a także systematyzuje obie kompozycje pod względem możliwości wykonania ich w świątyni, w liturgii i poza nią. W rozdziale drugim „*Msza Polska* Jana Adama Maklakiewicza - aspekty poznawcze” przedstawiono sylwetkę kompozytora będącego także uznanym organistą i chórmistrzem,

którego kompozycje do dziś są przyczynkiem do dobrego rozwoju i aktywności muzycznej chórów amatorskich. Obszerną część rozdziału stanowi analiza dzieła, jako podstawa do lepszego poznania, zrozumienia, pojęcia, a co za tym idzie właściwego odczytania i realizacji tego utworu. Trzeci rozdział poświęcony jest analizie muzycznej *Magnificat* Christopa Schönherra i wynikających z niej zagadnień poznawczych i wykonawczych utworu. Tu także zamieszczone zostały niezbędne informacje na temat Schönherra - współcześnie żyjącego kompozytora, nauczyciela i chórmistrza.

W rozdziale czwartym omówiono aspekty wykonawcze wynikające z realizacji omawianych utworów. Wśród nich: zagadnienie współpracy dyrygenta z organistą, co miało miejsce podczas przygotowania i wykonania *Mszy Polskiej*, spostrzeżenia dotyczące współpracy dyrygenta z chórem amatorskim i orkiestrą zawodową - kwestię odmienności pracy z tymi zespołami, wreszcie, problemy wykonawcze wynikające z realizacji wybranych dzieł Maklakiewicza i Schönherra wraz z propozycjami ich rozwiązania - znajdziemy tu niektóre uwagi i wskazówki dyrygenckie, a także przykłady ćwiczeń przygotowujących do nauki fragmentów sprawiających wykonawcom największą trudność.

Rozprawa ma charakter parcyjny i z pewnością nie wyczerpuje w pełni tematu, jednak z całą mocą podkreśla niezwykle ważną rolę *sacrum* w muzyce. To właśnie sferze *sacrum* podporządkowano wszystkie omówione w pracy zagadnienia. Każdy „zabieg” dyrygenta związany z poznaniem, nauką i nauczaniem wybranych utworów, staraniami o jak najwyższy poziom wykonawczy miał jeden nadrzędny cel: przeprowadzić muzyków i odbiorców przez dzieła i ich sferę świętości. By najdoskonalszym pięknem dać świadectwo obecności i działania Boga. Bo w czasach, kiedy na świecie szerzą się tendencje zmierzające do laicyzacji i dechrystianizacji kultury naszą powinnością jest szczególna dbałość o *sacrum* w muzyce religijnej, priorytetowo zaś w tej, która wykonywana jest w kościołach.

Pełni Amici